

Öğrenci danışmanlığı sistemi ve Selçuk Üniversitesi Tıp Fakültesi

Halil Haldun Emiroğlu ve Akreditasyon Özdeğerlendirme Kurulu 2. Çalışma Grubu Üyeleri*

Selçuk Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Gastroenterolojisi Bilim Dalı, Konya

Amaç: Bu çalışmada, Türkiye’de öğrenci danışmanlık sisteminin genel özellikleri değerlendirildi. Ulusal Tıp Eğitimi Akreditasyon Kurulu’nun Ulusal Tıp Eğitimi Standartları temel alınarak Selçuk Üniversitesi Tıp Fakültesi tarafından yeni bir öğrenci danışmanlık yönergelerinin hazırlanmakta olduğunun bildirilmesini amaçladık. **Yöntem:** On dört üniversitenin öğrenci danışmanlık yönergeleri incelendi. **Bulgular:** Öğrenci danışmanlığı yönergelerinin tümü benzer bulundu. **Sonuç:** Selçuk Üniversitesi Öğrenci Danışmanlığı Yönergesi’nden bağımsız yeni bir öğrenci danışmanlık yönergesi, Selçuk Üniversitesi Tıp Fakültesi tarafından Ulusal Tıp Eğitimi Akreditasyon Kurulu’nun akreditasyon standartlarına göre hazırlanmaktadır.

Anahtar kelimeler: Tıp öğrenciler, danışmanlık, tıp eğitimi, akreditasyon

Giriş

Öğrenci, öğrenim görmek amacıyla herhangi bir öğretim kurumunda okuyan kimse veya bir öğretmenin gözetimi ve yol göstericiliği altında belli bir konu üzerinde çalışan kimse olarak tanımlanmaktadır. Okullarda her öğrenciye kişisel olarak yardım eden ve ayrıca öğrencilerin okulları, aileleri ve çevreleri ile ilgili güçlüklerin çözümünde kılavuzluk yapan görevli ise danışman kavramını belirtmektedir. Danışmanın diğer bir tanımlaması da kılavuzluk ve danışma odalarına başvuran kimselerin ruhsal, toplumsal, akademik ya da meslekle ilgili sorunları ile uğraşan uzman olarak yapılabilmektedir (1).

Ülkemizde, öğretim üyelerinin yasal dayanağı Yükseköğretim Kanunu (2547) /Madde 22 – c bendi olan öğrenci danışmanlığı görevleri bulunmaktadır. Söz konusu madde de öğrenci danışmanlığı görevi, “ilgili birim başkanlığınca düzenlenecek programa göre, belirli günlerde öğrencileri kabul ederek, onlara gerekli konularda yardım etmek, bu kanundaki amaç ve ana ilkeler doğrultusunda yol göstermek ve rehberlik etmek” olarak tarif edilmiştir (2). Akreditasyon ise kuruluşların, üçüncü bir tarafça belirlenen teknik ölçütlere göre çalıştığının bağımsız ve tarafsız bir

kuruluş tarafından onaylanması ve düzenli aralıklarla denetlenmesi olarak tanımlanmaktadır (1). Ülkemizde tıp eğitiminin ulusal standartlara göre akreditasyon çalışmaları Ulusal Tıp Eğitimi Akreditasyon Kurulu (UTEAK) tarafından sürdürülmektedir (3).

Bu çalışmada, ülkemizdeki üniversitelerde uygulanmakta olan öğrenci danışmanlığı sisteminin genel özelliklerinin değerlendirilmesi ve UTEAK Akreditasyon Standartları ve Özdeğerlendirme Raporu Kılavuzu’na (4) göre Selçuk Üniversitesi Tıp Fakültesi tarafından yeni bir öğrenci danışmanlık yönergelerinin hazırlanmakta olduğunun bildirilmesi amaçlandı.

Gereç ve Yöntemler

Ülkemizde halen 104’ü devlet ve 71’i ise vakıf üniversitesi olmak üzere toplam 175 üniversite bulunmaktadır (5). Ülkemizdeki üniversiteler arasından (devlet/vakıf) 14’ünün öğrenci danışmanlık yönergeleri incelendi. Araştırılan üniversitelerin seçimi, internet web sayfalarında öğrenci danışmanlığı yönergeleri bulunan üniversiteler arasından basit rastgele seçim tekniğine göre yapıldı. Ankara Üniversitesi (Tıp Fakültesi), Balıkesir Üniversitesi, Boğaziçi Üniversitesi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Dicle

*Başkan: Prof. Dr. Şerefur Öztürk, Üyeler; Doç. Dr. Kamile Marakoğlu, Doç. Dr. Levent Kebabcılar, Doç. Dr. Ayşegül Bayır, Doç. Dr. Halil Haldun Emiroğlu, Doç. Dr. Kamil Hakan Doğan, Doç. Dr. Seza Apilioğulları, Arş. Gör. Dr. Nedim Akgün, Dr. Yusuf Erdem, Sevim Uçar, Rukiye Sevinç, Ayşe Begüm Satmaz, Şeref Erdoğan, Hasan Ozantürk

Yazışma Adresi:

Halil Haldun Emiroğlu Selçuk Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Gastroenterolojisi Bilim Dalı, Konya
E-posta: haldunemiroglu@gmail.com

Üniversitesi, Erzincan Üniversitesi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi (Tıp Fakültesi), Haliç Üniversitesi, Harran Üniversitesi, Kocaeli Üniversitesi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Mevlana Üniversitesi, Selçuk Üniversitesi ve Süleyman Demirel Üniversitesi öğrenci danışmanlık yönergeleri çalışmaya alındı. Öğrenci danışmanlık yönergeleri amaçları, danışmanların görevlendirilmeleri, atanma zamanları, görevlendirilme süreleri ve görevleri bakımından araştırıldı.

Bulgular

İlgili yükseköğretim kurumlarının yönergelerinde geçen öğrenci danışmanlığı tanımları incelendiğinde, tümünün amaçlar yönünden benzer özellikler taşıdığı görüldü (Tablo 1) (6 – 12).

Öğrenci danışmanlık yönergeleri danışmanların görev süreleri yönünden incelendiğinde Balıkesir, Çanakkale Onsekiz Mart, Dicle, Erzincan, Harran, Mehmet Akif Ersoy, Mevlana, Selçuk ve Süleyman Demirel üniversitelerinde öğrencinin, zorunlu haller dışında, fakülte/yükseköğretim ile ilişkisi kesilinceye kadar aynı danışmanın sorumluluğu altında öğrenimini devam ettirmekte olduğu görüldü (7 – 15). İdari görev alan öğretim üyelerine idari görevleri süresince danışmanlık görevi verilmemesi, bir kural olarak Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi yönergelerinde bulunmakta idi (8). Yönergelerde belirtilen öğrenci danışmanlarının göreve atanma zamanları araştırıldığında, bazılarında eğitim-öğretim döneminin başlamasından kısa bir süre sonra, bir kısmında ise eğitim-öğretim dönemi başlamadan hemen önce fakülteye yeni kayıt yaptıran her öğrenci için bir danışman atanmasının yapılmakta olduğu dikkati çekti (11, 14, 15, 17). Örneğin Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde ilgili eğitim-öğretim döneminin başlangıcından itibaren en geç 15 gün içerisinde (16), Kocaeli, Mehmet Akif Ersoy ve Mevlana üniversitelerinde ise öğretimin başladığı tarihten en az bir hafta önce (11, 14, 17) danışman atanması işlemlerinin tamamlandığı görüldü. Danışmanlar ilgili yönergelerde tanımlanan görevleri yönünden değerlendirildiklerinde, danışmanı oldukları öğrencilerine ait bir akademik takip dosyası oluşturma, onları belirli gün ve saatlerde kabul ederek gereksinim duydukları konularda yardımcı olma ve gerektiğinde ilgili kurullar (psikolojik danışma merkezi vb.) ile bağlantı kurarak ek destek sağlama gibi ortak özellikler içerdikleri saptandı (6 – 18).

Tartışma ve Sonuç

Üniversite öğrencileri, yükseköğretim ve eğitim süreçlerinde akademik ve sosyal gelişimlerini sürdürürlerken etkin beceri ve tutumlar kazanmaktadırlar. Iowa State University, Texas A&M University, The University of Chicago, University of Minnesota Morris ve Washington University gibi yurtdışındaki birçok üniversite, öğrencilerine yönelik danışmanlık hizmetini “psikolojik danışma ve akademik rehberlik uygulamaları” olarak sunmakta ve madde bağımlılığı gibi sorunlar ile savaşımlar konusunda da destek vermektedir (19 – 23). Nitekim yurtdışı üniversitelerin “psikolojik danışma ve akademik rehberlik uygulamaları” örneğine benzer bir şekilde kurulan Boğaziçi Üniversitesi Öğrenci Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Merkezi (BÜREM), Boğaziçi Üniversitesi öğrencilerinin üniversite yaşamları süresince bireysel, sosyal ve akademik gelişimlerini desteklemeyi amaçlamaktadır (24).

Ülkemizdeki üniversitelerde uygulanmakta olan öğrenci danışmanlığı sisteminin genel yapısı ilgili yönergelerle göre incelendiğinde, aralarında Selçuk Üniversitesi'nin de bulunduğu üniversite yönergelerinin amaç, görevlendirme, görev süresi ve görevleri bakımından benzerlik gösterdikleri anlaşılmaktadır (6 – 18). Yalnızca Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi yönergelerinde, idari görev alan öğretim üyelerine idari görevleri süresince danışmanlık görevi verilmediği dikkati çekmektedir (8). Böyle bir uygulama, öğrenciye verilmesi gereken danışmanlık hizmetinin idari görevler nedeni ile aksamaması ve daha yararlı bir hizmet sunulması bakımından uygun olabilir.

Yapılarında tıp fakültesi bulunan ülkemizdeki üniversitelerin tümünün, kendilerinden mezun olan öğrencilerin iyi hekimlik uygulamaları adı altında doğru tutum ve becerileri benimsemiş ve kazanmış yetkin birer hekim olmalarını hedefledikleri düşüncesi beklenen bir durumdur. Tıp fakültesi öğrencilerinin sosyal yaşamları ve geleceklerini yönlendirme konusunda desteğe gereksinim duymaları ise bu sürecin doğal bir gereksinimidir. Nitekim UTEAK Akreditasyon Standartları ve Özdeğerlendirme Raporu Kılavuzu'nda, öğrenciler için akademik ve sosyal danışmanlık hizmetlerinin mutlaka sağlanması ve sürdürülmesi gerektiği, temel bir standart olarak vurgulanmıştır. Adı geçen kılavuzda bu hizmetlerin kurumsal hale getirilmesi, öğrenciler için psikolojik ve kariyer danışmanlık hizmetlerinin sağlanması birer gelişim standardı olarak belir-

Tablo 1: Öğrenci danışmanlık yönergelerine göre yükseköğretim kurumlarının amaçları

Öğrenci danışmanlık yönergesi	Amaç
Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi (6)	Öğrencilerine eğitim, psikososyal gelişim ve kariyer planlama alanlarında hizmet sunmak
Balıkesir Üniversitesi (7)	Öğrencilere kendi eğitim-öğretimlerini planlayabilmeleri konusunda yardımcı olmak, akademik, sosyal ve kültürel konularda yol göstermek, zihinsel, sosyal ve duygusal yönleriyle öğrencinin kişiliğinin bir bütün olarak gelişebilmesi için uygun ortamın hazırlanmasına yardımcı olmak
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi (8)	Öğrencilere kendi eğitim – öğretimlerini planlayabilmeleri konusunda yardımcı olmak, sosyal ve kültürel konularda yol göstermeyi, mesleki açıdan yönlendirmeyi ve rehberlik yapmak
Erzincan Üniversitesi (9)	Lisans eğitimi boyunca öğrenci başarı durumunu, gelişimini izlemek ve ilgili öğretim programı çerçevesinde öğrencinin alması gereken zorunlu ve seçmeli derslerle ilgili olarak öğrenciye önerilerde bulunmak
Harran Üniversitesi (10)	Öğrencilere eğitim-öğretim, sosyal, kültürel, ekonomik ve psikolojik sorunlarının giderilmesi yönünden yardımcı olmak
Mevlana Üniversitesi (11)	Öğrencilere kendi eğitim-öğretimlerini planlayabilmeleri konusunda yardımcı olmak, akademik, sosyal ve kültürel konularda yol göstermek, zihinsel, sosyal ve duygusal yönleriyle öğrencinin kişiliğinin bir bütün olarak gelişebilmesi için uygun ortamın hazırlanmasına yardımcı olmak
Süleyman Demirel Üniversitesi (12)	Öğrencilerine eğitim-öğretim sürecinde rehberlik yapmak, karşılaştıkları sorunların çözümüne katkıda bulunmak, öğrencilerin daha başarılı olmalarına ve mesleki bilgileri, çalışma alanlarını öğrenmelerine yönelik koşulların hazırlanmasına yardımcı olmak

lenmiştir (4). Selçuk Üniversitesi Öğrenci Danışmanlık Yönergesi'nden farklı bir yönerge, UTEAK Akreditasyon Standartları ve Özdeğerlendirme Raporu Kılavuzu'nda belirtilen ölçütlere (4) göre akreditasyon sürecindeki Selçuk Üniversitesi Tıp Fakültesi'nce hazırlanmaktadır.

Sonuç olarak, ülkemizde öğretim üyelerinin yasal dayanağı Yükseköğretim Kanunu olan öğrenci danışmanlığı görevleri bulunmaktadır. Öğrenci danışmanlığı sisteminin genel yapısı ilgili yönergelerle göre incelendiğinde, aralarında Selçuk Üniversitesi'nin de bulunduğu üniversite yönergelerinin amaç, görevlendirme, görev süresi ve görevleri bakımından benzerlik gösterdikleri anlaşılmaktadır. Tıp fakültesi öğrencilerine yönelik öğrenci danışmanlık sisteminin gereği yadsınamaz. Selçuk Üniversitesi Öğrenci Danışmanlığı Yönergesi'nden bağımsız bir Öğrenci Danışmanlığı Yönergesi, akreditasyon sürecindeki Selçuk Üniversitesi Tıp Fakültesi'nce hazırlanmaktadır. Bu yönergenin hazırlanmasında, UTEAK Akreditasyon Standartları ve Özdeğerlendirme Raporu Kılavuzu ölçütleri temel alınmaktadır.

Kaynaklar

1. <http://www.tdk.gov.tr/> (erişim tarihi: 20.06.2013)
2. <http://mevzuat.basbakanlik.gov.tr/> (erişim tarihi: 20.06.2013)
3. <http://uteak.org.tr/> (erişim tarihi: 13.07.2013)

4. Selçuk Üniversitesi Tıp Fakültesi Ulusal Tıp Eğitimi Akreditasyon Kurulu (UTEAK) Akreditasyon Standartları ve Özdeğerlendirme Raporu Kılavuzu, 2 Nisan 2013, Konya
5. <http://www.yok.gov.tr/> (erişim tarihi: 04.07.2013)
6. <http://www.medicine.ankara.edu.tr/> (erişim tarihi: 20.06.2013)
7. <http://www.balikesir.edu.tr/> (erişim tarihi: 20.06.2013)
8. <http://math.comu.edu.tr/> (erişim tarihi: 20.06.2013)
9. <http://www.erzincan.edu.tr/> (erişim tarihi: 20.06.2013)
10. <http://ogrenci.harran.edu.tr/> (erişim tarihi: 20.06.2013)
11. <http://oidb.mevlana.edu.tr/> (erişim tarihi: 20.06.2013)
12. <http://oidb.sdu.edu.tr/> (erişim tarihi: 20.06.2013)
13. <http://www.dicle.edu.tr/> (erişim tarihi: 20.06.2013)
14. <http://mehmetakif.edu.tr/> (erişim tarihi: 20.06.2013)
15. <http://www.selcuk.edu.tr/> (erişim tarihi: 20.06.2013)
16. <http://ogrenciisleri.ogu.edu.tr/> (erişim tarihi: 20.06.2013)
17. <http://odb.kocaeli.edu.tr/> (erişim tarihi: 20.06.2013)
18. <http://www.halic.edu.tr/> (erişim tarihi: 20.06.2013)
19. <http://www.counseling.iastate.edu/> (erişim tarihi: 20.06.2013)
20. <http://scs.tamu.edu/> (erişim tarihi: 20.06.2013)
21. <http://counseling.uchicago.edu/> (erişim tarihi: 20.06.2013)
22. <http://www.morris.umn.edu/> (erişim tarihi: 20.06.2013)
23. <http://www.washington.edu/> (erişim tarihi: 20.06.2013)
24. <http://www.burem.boun.edu.tr/> (erişim tarihi: 20.06.2013)